

Savchak N., Savchak R. Features the formation of architectural environment the public buildings in the space between settlements

The features of formation and use of aesthetic visualization and planning of public buildings space between settlements.

Key words: building, architectural environment, public buildings, aesthetic visualization.

Савчак Н., Савчак Р. Особенности формирования архитектурной среды общественных зданий в пространстве между населенными пунктами

Рассмотрены особенности формирования и использования эстетической визуализации и планировочной организации пространства общественных зданий между населенными пунктами.

Ключевые слова: формирование, архитектурная среда, общественные здания, эстетическая визуализация.

УДК 725:711.437

**ПЛАНУВАННЯ ТА ЗАБУДОВА ГРОМАДСЬКИХ ЦЕНТРІВ
СІЛЬСЬКИХ ПОСЕЛЕНЬ**

*О. Сільник, к. архітектури, Р. Партіка, магістр архітектури
Львівський національний аграрний університет*

Постановка проблеми. Громадський центр села є найважливішою частиною сельбищної зони. Його забудова, планувальна структура – важлива адміністративна і композиційна частина. Тут зосереджені адміністративні, побутові, торгові освітні заклади. Вдало сформована територія громадського центру дає змогу покращити соціальний рівень сільського життя за рахунок комунального та культурно-побутового обслуговування населення. Низка реформ, які вже впроваджує держава, доводить, що сільські поселення потребують оновлення не лише в галузі технологічного обладнання, а й у структурі громадської забудови.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Тема дослідження громадського центру села цікава й актуальна на сьогодні, а також до неї зверталися й дослідники попередніх поколінь. У радянський період ця тема була висвітлена під кутом державної політики, заангажованої соціалістичними переконаннями [3; 4]. Окремим питанням зазначеної тематики було присвячено низку пострадянських як наукових праць, так і проектних пропозицій [5]. Однак варто відзначити відсутність наукових досліджень

стосовно виявлення особливостей об'ємно-просторового, композиційного, стильового характеру забудови та розпланування громадського центру села в сучасному контексті.

Постановка завдання. Важливим і невід'ємним елементом сучасного села є його громадський центр. Низка реформ, які вже проводить держава, доводить, що сільські поселення потребують оновлення не лише в галузі технологічного обладнання, а й у структурі забудови загалом. Вивчення сучасного стану центрів сільських поселень дає змогу вирішити чимало питань під час проведення робіт із реконструкції, а саме визначити потреби в подальшому розвитку планувальної структури, встановити оптимальну номенклатуру будівель і споруд на їх території.

Виклад основного матеріалу. Аграрна політика нашої держави сьогодні сприяє найновішим досягненням науки та техніки. Їх реалізація дасть змогу вивести аграрний сектор економіки з кризової ситуації, забезпечити динамічний і стабільний його розвиток та високу економічну ефективність його функціонування. Створення сприятливих соціальних умов – одна з найважливіших ланок у загальнодержавному реформуванні сільського життя, що сприяє подальшому розвитку найкращих умов для збалансованого сільського життя пересічних його мешканців. Одним із методів вирішення зазначеної проблеми є влаштування культурно-побутових, адміністративних, освітніх закладів на теренах сільських поселень, благоустрою територій для активного й тихого відпочинку. Основну частку перелічених будівель, для оптимальної зручності, розташовують безпосередньо у центрі сельбищної зони сільського поселення.

У процесі створення громадського центру поселення необхідно вирішити такі завдання: доцільність розташування в архітектурно-планувальній структурі населеного пункту; підбір будівель, які будуть зараховані до забудови центру за своїм складом, враховуючи кількість мешканців; формування архітектурно-планувальної структури центру, що відповідає утвореній ситуації; встановлення його оптимальних параметрів, що забезпечують належні функціонування й доцільність сприйняття; пошук композиційного вирішення, що виділяється виразністю та гармонійністю.

Першочерговим етапом є організація громадського центру села, вирішення забудови головного майдану як осередку архітектурно-планувальної композиції.

Виходячи з умов сприятливого сприймання забудови громадського центру сільського населеного пункту (висота 2–4 поверхи) і оптимального співвідношення між висотою будівель і довжиною майдану 1:6 – 1:8, відкритий простір повинен становити близько 0,15-0,20 га в малих населених пунктах і 0,5-0,6 га – у великих. Територію громадського центру

необхідно зонувати залежно від призначення установ і підприємств, які розміщуються [1; 2].

Під час організації забудови громадського центру і розміщення об'єктів обов'язковою вимогою є закриття перспектив головних вулиць, які спрямовані до головного майдану. Наприклад, головний в'їзд до села з боку зовнішньої транспортної магістралі, який веде до громадського центру, закривається архітектурно-будівельним об'єктом – будівлею будинку Просвіти, адміністрації, торговельного центру або іншим об'єктом, наприклад, церквою, який сприймається здалеку, а особливо при під'їзді до центру села.

Дослідження, які були проведені в селах, показують, що формування єдиного громадського центру як об'ємно-просторового та композиційного центру містобудівельної структури поселення, у більшості сіл відсутнє. Переважає видовжена планувальна структура поселень, що сприяє формуванню як громадської, так і житлової забудови вздовж головної вулиці (рис. 1 – 3).

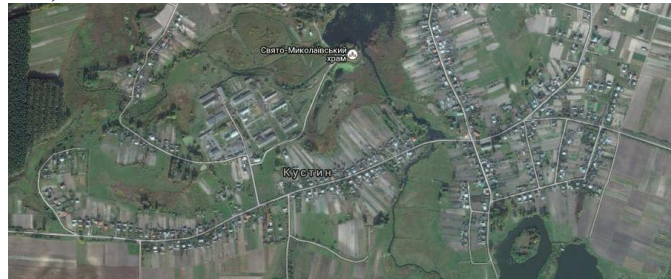

Рис. 1. с. Кустин, Рівненський р-н, Рівненська область

Рис. 2. с. Соколівка, Жидачівський р-н, Львівська обл.

Рис. 3. с. Озоряни, Борщівський р-н, Тернопільська обл.

Громадський центр як єдиний композиційний вузол створено у с. Керецьки, Свалявський р-н, Закарпатська область (рис. 4).

Рис. 4. с. Керецьки (Свалявський р-н, Закарпатська обл.)

Рис. 5. Будівля лікарні в с. Керецьки (Свалявський р-н, Закарпатська обл.)

На території центру зосереджені громадські будівлі – адмінбудинок, торговий центр, лікарня та бібліотека. Цікавим є факт, що перший поверх будівлі лікарні займають приміщення адміністрації поселення (рис. 5). На центральній частині села не виділено пішохідної зони. Функції площі для проведення масових заходів виконує головна вулиця поселення.

В інших селах, наприклад, Озоряни (Борщівський р-н, Тернопільська обл.), Добростани (Львівська обл.), Соколівка (Жидачівський р-н, Львівська обл.), Луг (Рахівський р-н, Закарпатська обл.), Кустин (Рівненського р-ну, Рівненської обл.) громадські будівлі розташовані у планувальній структурі поселень окремо один від одного. Перед адмінбудинками немає площі для проведення масових заходів (рис. 6, 7). Більшість із них споруджені у радянський період і виконують свої функції до сьогодні. В окремих випадках будівля адміністрації влаштована в переобладнаному житловому будинку (с. Добростани, Львівська обл.)

Рис. 6. Сільрада, с. Кустин
(Рівненський р-н, Рівненська обл.)

Рис. 7. Сільська рада, с. Мужієво
(Берегівський р-н,
Закарпатська обл.)

Громадські будівлі сільських поселень, такі як клуб, або Будинок Просвіти, торгові центри, як правило, розташовані біля головної вулиці. Біля торгових центрів відсутній поділ території на господарську та пішохідні зони. Територія будівель громадського призначення не виділяється характерним благоустроєм. Біля торгових центрів відсутній поділ території на господарську та пішохідні зони.

Сакральні будівлі – церкви в селах Західної України – мають доглянуту територію з чітко визначеними межами. Розташовані на сприятливих територіях. Більшість церков були споруджені в дорадянський період є у хорошому стані. У деяких селах південної та центральної частини сакральні будівлі відсутні. Наприклад, с.Корсунка Тальнівського району Черкаської області.

Висновки

Проведені дослідження в різних областях України показують, що наявні громадські центри не відповідають встановленим нормативним вимогам. Таке поняття громадського центру як єдиний композиційно-планувальний елемент, зі забудовою головного майдану, населеного пункту відсутній. Переважно будівлі громадського призначення розташовані вздовж головної сільської вулиці й не створюють візуальної виразності центральної частини, їх прилеглі території не мають належного благоустрою. Відповідно територія громадських центрів із їх забудовою в сучасних сільських поселеннях України потребує реконструкції та переосмислення. Більшість будівель втратили свою актуальність, позаяк були зведені ще в минулих століттях, в окремих випадках потребують реконструкції та перебудови.

Бібліографічний список

1. ДБН В.2.3-5-2001. Вулиці та дороги населених пунктів / Держбуд України. – К., 2001.
2. ДБН Б.2.4-1-94. Планування і забудова сільських поселень. – К. : Укрархбудінформ, 1994.

3. Кравченко В. Я. Планівка і забудова центру села / В. Кравченко. – К. : Будівельник. – К., 1969.
4. Маханько Б. А. Архитектурно-планировочная структура общественных центров сельских поселков / Б. А. Маханько, С. Б. Моисеева, А. С. Плотникова. – М. : Стройиздат, 1982.
5. Степанюк А. В. Архітектурно-планувальна реконструкція центральних сіл первинної системи розселення (на прикладі Львівської області) : автореферат дис. на здобуття наук. ступеня кандидата архітектури : 18.00.01 – теорія архітектури, реставрація пам'яток архітектури / А. В. Степанюк ; Національний університет "Львівська політехніка". – Львів, 2011. – 26 с.

Сільник О., Партика Р. Планування та забудова громадських центрів сільських поселень

Створення сприятливих соціальних умов є однією з найважливіших ланок у загальнодержавному реформуванні сільського життя, що сприятиме подальшому розвитку найкращих умов для збалансованого сільського життя пересічних його мешканців. Одним із методів вирішення зазначеної проблеми є забудова громадського центру поселення з урахуванням потреб мешканців.

Вивчення сучасного стану центрів сільських поселень дає змогу вирішити низку питань під час проведення робіт з їх реконструкції.

Ключові слова: архітектура, сільське життя, реконструкція, забудова громадського центру поселення, адмінбудинки села, клуб, торговий центр.

Silnyk O., Partyka R. Planning and development of public centers of rural settlements

Creating an enabling social environment is one of the most important links in the national reform of rural life that will contribute to the further development of the best conditions for sustainable agriculture ordinary life of its inhabitants. One method of solving this problem is to build community center settlement with regard to the needs of residents.

The study of the current state of rural settlements centers enables to solve a number of issues during the work on their reconstruction.

Key words: architecture, agriculture ordinary life, reconstruction, to build community center settlement, office block village, club, shopping center.

Сильник А., Партыка Р. Планирование и застройка общественных центров сельских поселений

Создание благоприятных социальных условий является одним из важнейших звеньев в общегосударственном реформировании сельской

жизни, что будет способствовать дальнейшему развитию лучших условий для сбалансированного сельской жизни рядовых его жителей. Одним из методов решения данной проблемы является застройка общественного центра поселения с учетом потребностей жителей.

Изучение современного состояния центров сельских поселений позволяет решить ряд вопросов при проведении работ.

Ключевые слова: архитектура, сельское жизни, реконструкция, застройка общественного центра поселения, административное здание села, клуб, торговый центр.

УДК 71.712.5

РОЛЬ ВОДНИХ КОМПОЗИЦІЙ У СТРИЙСЬКОМУ ПАРКУ

М. ЛЬВОВА

О. Волошенко, старший викладач

Львівський національний аграрний університет

Постановка проблеми. Одними з важливих елементів паркової композиції є водойми: природні (ріки, озера, водоспади, джерела) та штучні (фонтани, ставки, канали, колодязі, каскади тощо). Найкращі пейзажі парку здебільшого орієнтуються в напрямі водної поверхні. Вона привертає до себе увагу завдяки яскравості, глибокій синяві, переливчастим багатобарвним відображенням берегових насаджень. Вода може бути спокійною й рухомою (текти, падати, вирувати, капати тощо), може звучати, вимальовувати дзеркальне зображення, змінювати колір і фактуру поверхні, а також створювати зручні умови для відпочинку людей. Статичний або динамічний стан води неабияк впливає на людину: перший – надає спокою, рівноваги, другий – руху та мінливості. Вода спроможна відбивати довколишні природні явища й надавати їм певного впливу. Водойми покращують мікроклімат, сприяють розвитку рослинності, особливо на прилеглих ділянках. Біля берега – завжди надзвичайно приємна прохолода, свіжий вітер і могутні крони дерев, соковита яскраво-зелена трава [3, с. 111].

Вода завжди мала притягальну дивну силу, відігравала важливу роль у великих парках із самого початку їх історії. У перших європейських парках була єдиним оздоблювальним елементом.

Сьогодні міста України збагачені великою кількістю об'єктів масового відпочинку (заповідниками, національними парками, лісопарками, зонами туризму та ін.), у яких сформовані пейзажі з участю води.